

Utbildningsinspektion i Rosenholmsskolan, förskoleklass, grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Rosenholmsskolan den 20–21 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Nässjö kommun och Rosenholmsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Rosenholmsskolan intervjuades skolledningen, elever, representanter ur personalgruppen och elevvårdsteamet samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Rosenholmsskolan	Antal elever
Förskoleklass	22
Grundskola	328
Skolbarnsomsorg	75

Rosenholmsskolan ligger i Forserum, ett mindre samhälle en dryg mil norr om centralorten Nässjö. Samhället kring skolan är varierat med flerfamiljshus men också större och mindre villaområden. Andelen elever med utländsk bakgrund är låg.

Den ursprungliga skolbyggnaden uppfördes på 1930-talet och skolan tog fram till år 1997 emot elever upp till och med årskurs 6. Därefter gjordes en om- och tillbyggnad som möjliggjorde en utökning av verksamheten för årskurserna 7–9. År 1994 byggdes nya lokaler ämnad åt de lägre årskurserna. Sammantaget har skolan lokalmässiga möjligheter att genomföra samtliga ämnen.

Sammanfattande bedömning

Miljön på Rosenholmsskolan erbjuder eleverna bra lokaler och en tidsenlig utrustning. Klimatet på skolan förefaller i huvudsak vara tryggt och positivt och bemötandet eleverna emellan och mellan elever och vuxna likaledes präglad av respekt och vänlighet. Eleverna berättar att de känner varandra väl, de trivs och personalen är närvarande. Någon mobbning tycker man inte förekommer även om man på skolan är medveten om att det finns elever som blivit utsatta för sådana yttringar. Elever såväl som föräldrar kan ge exempel på situationer som tyder på att personalen inte i alla delar har ett gemensamt förhållningssätt till värdegrundsarbetet. Det finns lärare som tar uppdraget på stort allvar men det finns också de som inte visar tillräckligt stort engagemang för att bibehålla ett gott klimat.

Elevernas kunskaper är övervägande goda men ytterligare ansträngningar bör göras för att kontinuerligt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling.

Ett pedagogiskt utvecklingsarbete pågår på skolan men ur inspektörsteamets iakttagelser och också utifrån intervjuer framträder en bild av att detta är ett arbete som kräver ytterligare insatser, företrädesvis i de lägre årskurserna. Skolövergripande samtalsforum, som kan stärka det pedagogiska utvecklingsarbetet och en samlad pedagogisk riktning, förekommer inte med tillräcklig kontinuitet.

Skolans insatser för att ge eleverna möjlighet till inflytande över sitt skolarbete, en långsiktighet i deras lärande och en mer invidanpassad undervisning är andra exempel på utvecklingsområden som behöver få en långt mer framskjuten plats. Arbetet för att säkerställa bedömningar och betygssättningar är vidare ett område som man på skolan behöver intensifiera och skapa gemensamma rutiner för.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som enskilt ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av bland annat eleverna och deras vårdnadshavare men någon sådan representation förekommer inte (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning utarbetas inte under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Arbetet med att synliggöra och analysera skolans hela kunskapsresultat bör förbättras.
- Skolan erbjuder till övervägande del sina elever en positiv miljö men ytterligare ansträngningar bör göras för att säkerställa ett tydligt systematiserat värdegrundsarbete.
- Elevernas inflytande över undervisningen bör förbättras och en aktiv organisation skapas för att göra det möjligt för eleverna att arbeta i demokratiska forum, exempelvis klassråd och elevråd.
- Det pedagogiska utvecklingsarbetet bör fortsätta på skolan så att undervisningen blir mer målstyrd och i högre grad anpassad efter elevernas förutsättningar, bakgrund, tidigare erfarenheter och kunskaper.
- Progressionen i elevernas lärande bör förbättras, för att skapa kontinuitet genom elevernas hela skolgång.
- Upprättande av individuella utvecklingsplaner sker inte i enlighet med skolförfattningarna.
- Fortsatta insatser bör göras för att förbättra åtgärdsprogrammen.
- Arbetet för att säkerställa kvaliteten avseende betygssättning bör utvecklas.
- Uppföljningar och utvärderingar i syfte att följa och utveckla kvaliteten av skolans insatser bör förbättras.
- Rektorerna bör i högre utsträckning prioritera det pedagogiska ledarskapet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Intervjuer såväl som iakttagelser tyder på att man till övervägande del lyckats skapa ett gott klimat på skolan men av intervjuerna framkom att det finns elever och föräldrar på Rosenholmskolan som inte är nöjda med skolans insatser för att skapa en tillräckligt god studiemiljö.

En resultatsammanställning från skolans kvalitetsredovisning av nationella ämnesprov för årskurs 5 visar att nästan 90 procent av eleverna nådde målen i svenska, engelska och matematik. Enligt SIRIS, Skolverkets Internetbaserade

resultat- och informationssystem, var 88,2 procent av eleverna behöriga till ett nationellt program på gymnasiet år 2006. Skolan hade emellertid ett meritvärde om 190,0 ett resultat som bör jämföras med kommunens 204,5. Drygt 20 procent av eleverna nådde inte målen i samtliga ämnen och sammanställningen visar att det finns skillnader på flickors och pojkars resultat. Exempelvis fanns det år 2006 inga pojkar som fick betyget MVG i sju av skolans ämnen, en siffra som kan jämföras med flickornas resultat där samma situation kan återfinnas i två ämnen. Skolans totala resultat för avgångseleverna är inte tillräckligt känt, än mindre analyserat vare sig i skolledningen eller bland personalen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att det pågår ett arbete på skolan för att grundlägga goda normer och värden men trots det har man inte till alla delar lyckats nå tillräckligt goda resultat.

Mot bakgrund av det ovan beskrivna framgår att man på skolan inte i tillräcklig utsträckning synliggör och analyserar elevernas resultat och med detta som utgångspunkt planerar och åstadkommer åtgärder, exempelvis för att komma till rätta med eventuella könsmonster.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med normer och värden

I såväl skollag som läroplan finns angivet att en av skolans viktigaste uppgifter är att aktivt arbeta med frågor som rör värdegrunden. Att det finns en medvetenhet bland personalen kring värdet av en aktiv och pågående diskussion är uppenbart och att resultatet till största delen är gott har tidigare beskrivits. Mer eller mindre kontinuerliga samtal i klasserna, faddersystem och kamratstödjare är exempel på aktiva värdegrundsinsatser och föräldrarna bekräftar att flertalet lärare har ett stort engagemang. Men det finns också de som uttrycker sin irritation över att det kan förekomma elevgrupperingar som under lång tid utövar makt över sina kamrater och ger upphov till kränkningar, inte sällan av ett subtilt slag. Det framkommer likaledes att det bland lärarna finns någon enstaka som använder nedvärderande eller ironiserande uttryck gentemot eleverna. Mot bakgrund av elevernas och föräldrarnas uttalanden gör inspektörsteamet bedömningen att skolan bör intensifiera värdegrundsarbetet och samlas kring gemensamma ställningstaganden.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67) trädde i kraft den 1 april 2006 och med anledning härav skall kommunen se till att det finns en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade man på skolan

nyligen arbetat fram en likabehandlingsplan men planen uppfyller inte de krav som ställs. Planen behandlar exempelvis inte kränkningar vad avser ett vuxen – elevperspektiv och anger inte vilka konkreta, planerade åtgärder som är planerade för det kommande året med koppling till de olika aktuella diskrimineringsgrunderna. Likabehandlingsplanen måste revideras så den redovisar konkreta åtgärder för den specifika enheten, åtgärder som grundar sig på en kartläggning av verksamheten.

I såväl grundskoleförordningen som i läroplanen finns angivet att delaktighet, inflytande och ansvar för elever och föräldrar är centrala begrepp. Den formella organisationen för att tillförsäkra eleverna ett inflytande finns genom klassrådets och elevrådets arbete. På Rosenholmsskolan genomför man i vissa klasser mer eller mindre återkommande klassråd medan det i andra helt har försvunnit från schemat. I den mån det existerar fungerande klassråd och elevråd tenderar diskussionerna att begränsas till rent praktiska frågor och flera personalrepresentanter menar att det finns anledning att stärka elevernas förmåga att bättre ta tillvara möjligheten att arbeta i demokratiska former, en uppfattning som inspektörsteamet delar.

Observationer i verksamheten och intervjuer bekräftar att det finns elever som upplever att de kan påverka sin skoldag men flertalet uttrycker sig på ett sätt som tyder på att de inte fått förståelse för utbildningens mål. Att vara med och välja exempelvis tidpunkter för ett arbete, läromedelsstoff eller redovisningsformer är möjligt men skolan skulle komma längre i sitt arbete med elevinflytande om man lät eleverna delta i diskussionerna om undervisningens innehåll i ett långsiktigt progressivt perspektiv. Idag saknas det en genomgående inriktning eller gemensamma ställningstaganden i detta avseende. Resultaten är snarare avhängigt den enskilde lärarens intresse och medvetenhet. Inspektörsteamet gör bedömningen att elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör förbättras.

Föräldrarnas beskrivning av Rosenholmsskolan tyder på att det överlag finns en god dialog mellan föräldrar och skola. Föräldrarna känner sig alltid välkomna och månatliga informationsbrev är ett av flera positiva inslag för att upprätthålla samverkansformerna.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen finns angivet att undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och ha sin utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter och kunskaper. Utifrån intervjuer och observationer gör inspektörsteamet bedömningen att man på Rosenholmsskolan kommit olika långt för att åstadkomma ett målstyrt arbete i linje med läroplans- och kursplanemål. Det pågår ett utvecklingsarbete på skolan, vilket är mest synligt i arbetet bland de äldsta eleverna. I verksamheten upp till och med årskurs 6 har utvecklingen haft mindre framgång. Här förefaller undervisningen i flera klasser i hög grad vara styrd av läromedel och tar i liten utsträckning hänsyn till läroplanens mål att sträva mot. Ett sådant arbetssätt får konsekvensen att undervisningen inte i tillräcklig grad problematiserar och låter elevernas egna erfarenheter vara utgångspunkten.

Läroplanen anger också att alla som arbetar i skolan skall samverka för att göra skolan till en god och långsiktig miljö för utveckling och lärande. Intervjuer och iakttagelser tyder på att det finns lärare med en hög ambition för att vidareutveckla helheter och en progression i elevernas lärande genom hela skolgången

från förskoleklass till årskurs 9. Men flera uttalanden tyder på att det också finns de som inte ser betydelsen av ett utvecklingsarbete som leder till att man bättre kan arbeta tematiskt, individualisera och erbjuda eleverna varierade arbetsformer utifrån deras skiftande kunskaps- och mognadsnivåer i ett progressivt perspektiv.

Att det i personalgruppen finns ett intresse för att stärka det pedagogiska utvecklingsarbetet är påtagligt och många efterlyser därför en uttalad pedagogisk färdriktning och kontinuerlig, avsatt tid där alla personalkategorier gemensamt kan mötas och tillsammans med skolledningen föra en pedagogisk diskussion med läroplanen som utgångspunkt.

Individanpassning och stöd

Enligt skollag och grundskoleförordning skall alla elever som har svårigheter i sitt skolarbete ges särskilt stöd. Skolans elevhälsoteam och övriga intervjuade personalgrupper uttrycker sig till övervägande del positivt avseende skolans generella möjligheter att ge elever det stöd de behöver men det finns också de som uttrycker sin oro för att skolan inte använder sina specialpedagogiska kompetenser på ett optimalt sätt. Stöd till elever skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör men av intervjuerna framgår att många lärare överlämnar ansvaret till skolans specialpedagoger utan att ha uttömt möjligheterna att integrera elevernas stödundervisning inom klassen. Flera personalrepresentanter framför i intervjuerna att om undervisningen i klassrummet i högre utsträckning utgick från den enskilde elevens förutsättningar skulle färre elever behöva särskiljas. Vidare menar de att specialpedagogisk handledning till klasslärarna ytterligare skulle kunna bidra till att bereda fler elever ett extra stöd, en uppfattning som inspektörsteamet delar.

Åtgärdsprogram används som ett instrument och skolledning, ett elevhälsoteam och elevernas vårdnadshavare är involverade i arbetet. Inspektörsteamet gör dock bedömningen att fortsatta utvecklingsinsatser bör komma till stånd vad avser arbetet för att förbättra åtgärdsprogrammen. De exempel som inspektörsteamet kunnat ta del av redovisar i alltför liten utsträckning vilka åtaganden skolan tar för elevens utveckling.

Individuella utvecklingsplaner skall upprättas vid utvecklingssamtalet för att sammanfatta vilka framåtsyftande insatser som behövs för att eleven skall nå målen men sådana dokument har ännu inte fått genomslag på skolan. Inspektörsteamet har tagit del av utvecklingsplaner som inte är av det slag att de kan anses vara i enlighet med intentionerna i författningen. Att lära sig att räcka upp handen, bli bättre på att ta en tillsägelse från en vuxen eller att inte störa är knappast mål som utvecklar eleven i ett framåtsyftande perspektiv. Enligt såväl skolledning som personalrepresentanter finns inte kunskapen och förståelsen bland personalen och flera uttrycker sin irritation över förvaltningens ringa insatser för att implementera individuella utvecklingsplaner ute på skolorna. Inspektörsteamet gör därför bedömningen att kunskapen och kvaliteten avseende de individuella utvecklingsplanerna måste förbättras.

För några år sedan genomförde förvaltningen insatser för att bättre säkerställa kvaliteten avseende betygssättning på skolorna i kommunen. Personalen på skolorna med avgångsklasser samlades för att ta fram gemensamma betygskriterier och kursplaner men av intervjuerna på skolan framgår att ett aktivt arbete inte längre bedrivs. Skolledningen såväl som personalrepresentanterna är medvetna om att långt mer kan göras för att säkerställa kvaliteten i detta avseende.

Inspektörsteamet gör därför bedömningen att arbetet för att säkerställa kvaliteten avseende betygssättning bör utvecklas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Rektorsområdets övergripande kvalitetsarbete sker företrädesvis i samband med vårterminens avslutning. Skolledning och personal är då samlad och diskussioner om skolans olika insatser och resultat lyfts i dagen. Av intervjuer med skolledningen och personalen framkommer dock att det saknas regelbundna avstämningar som kan utgöra grund för kvalitetshöjande insatser. ”Vi arbetar med kvalitetsredovisningen under vårterminen men vi borde hela tiden ha hållplatser för reflektion och utvärdering”, ett citat som kan återge sådana uppfattningar. Med utgångspunkt från ovanstående gör inspektörsteamet bedömningen att arbetet med uppföljningar och utvärderingar i syfte att följa och utveckla kvaliteten av skolans insatser bör förbättras.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det finnas en arbetsplan. Denna skall beslutas av rektorn och skall utarbetas under medverkan av personal samt företrädare för elever och föräldrar men vare sig elever eller föräldrar har kännedom om denna. Inte heller i arbetet med skolans kvalitetsredovisning har elever deltagit eller föräldrar beretts tillfälle att delta.

Skolledning

Rektorsområdet har under senare år genomgått skiften på ledningsnivå och en av de två rektorer som idag leder rektorsområdet är vikarie. Det finns en tydlig fördelning av rektorernas ansvarsområden och enligt inspektörernas bedömning är skolledningen kompetent och väl förtrogen med verksamheten, men arbetet på skolan kan stärkas och utvecklas om skolledningen i högre grad ansvarar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att skolan bör intensifiera värdegrundsarbetet och samlas kring gemensamma ställningstaganden, låta elevernas inflytande över undervisningen öka och därtill ge dem bättre förutsättningar för att arbeta i demokratiska former genom kontinuerligt återkommande klassråd och elevråd. Skolans arbetsplan skall utarbetas under medverkan av eleverna och deras vårdnadshavare men någon sådan representation förekommer inte. Inte heller i arbetet med skolans kvalitetsredovisning har elever deltagit eller föräldrar beretts tillfälle att delta.

Arbetet för att åstadkomma ett målstyrt arbete i linje med läroplans- och kursplanemål har nått varierande resultat på skolan och många efterlyser gemensam tid, under ledning av rektorerna, för att få till stånd en gemensam pedagogisk färdriktning.

Alla elever som har svårigheter i sitt skolarbete ges särskilt stöd. I detta arbete skall åtgärdsprogram användas som ett instrument men fortsatta utvecklingsinsatser bör komma till stånd på skolan om dessa skall fylla den funktion som avses i skolförfattningarna. Arbetet med individuella utvecklingsplaner är ytterligare ett arbete som bör förstärkas för att kvaliteten skall leva upp till intentionerna i skolans författningar. Vad avser svenska som andraspråk gör inspektörsteamet bedömningen att skolans hantering inte sker i enlighet med skolförfattningarna.

Inspektörsteamet gör vidare bedömningen att arbetet för att säkerställa kvaliteten avseende betygssättning bör utvecklas.

Det saknas på skolan ett systematiskt kvalitetsarbete och med anledning härav gör inspektörsteamet bedömningen att arbetet med uppföljningar och utvärderingar bör förbättras. Inspektörsteamet gör avslutningsvis bedömningen att skolledningen bör ta ett än större ansvar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

På kommunens webbplats finns information om skolan och skriftlig information finns också att tillgå.

Flertalet pedagoger på skolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och enligt rektorerna har det hittills inte varit några problem att rekrytera utbildad personal. Det har inte framkommit annat än att man på skolan är nöjd med utbudet av kompetenshöjande insatser.

Som språkval erbjuds tyska och franska.

På skolan finns ett antal elever som får undervisning i svenska som andraspråk några timmar i veckan men av intervjuerna framgår att någon behörig lärare inte finns samt att undervisningen är av det slag att den är att betrakta som stödundervisning. Undervisning i svenska som andraspråk skall om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål eller för elever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en eller flera vårdnadshavare. Undervisningen i svenska som andraspråk skall anordnas istället för svenska och det är rektorn som beslutar om sådan undervisning skall anordnas för en elev. Inspektörsteamet gör utifrån beskrivningen ovan bedömningen att skolans hantering av svenska som andraspråk inte sker i enlighet med skolförfattningarna.

Lokalerna på Rosenholmsskolan håller överlag god standard, i synnerhet lokalerna för arbetet i förskoleklassen och årskurserna 1–3, en fristående byggnad som kan erbjuda elever och personal flexibla undervisningsformer genom samlingsalar, lektionssalar och grupprum.

Böcker och annat material är av godtagbar standard och skolans datorer har på senare år rustats upp till en god nivå, en uppfattning som både elever och lärare styrker.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att information om skolans verksamhet finns att tillgå och att lärarbehörigheten på skolan är god.

Lokaler, läromedel och datorer håller tidsenlig standard.

Datum	Ort
2007-09-13	Lund
Lena Godin	
Michael Erenius	